

POSTANOWIENIE

Dnia 19 września 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący)

SSN Joanna Misztal-Konecka (sprawozdawca)

SSN Tomasz Szanciło

w sprawie ze skargi W. S. o wznowienie postępowania zakończonego
prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 14 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...)
w sprawie z powództwa W. S.
przeciwko Gminie B.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 19 września 2019 r.,
zażalenia skarżącego
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 listopada 2018 r., sygn. akt V ACa (...),

1. oddala zażalenie;

**2. przyznaje na rzecz adw. M. G. od Skarbu Państwa - Sądu
Apelacyjnego w (...) kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych,
powiększoną o należny podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za
pomoc prawną świadczoną z urzędu w postępowaniu
zażaleniowym.**

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 15 listopada 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) odrzucił skargę W. S. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem Sądu Apelacyjnego w (...) z 14 września 2018 r., sygn. akt V ACa (...).

Sąd Apelacyjny wskazał, że skarżący domagał się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem, które zostało wydane wskutek wniosku skarżącego o zmianę postanowienia z 16 kwietnia 2018 r. w przedmiocie odrzucenia, na podstawie art. 117 § 2 K.p.c., jego ponownego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zgodnie z regulacją art. 399 § 1 K.p.c., postępowanie może być wznowione, w przewidzianych w ustawie wypadkach, jeżeli zakończone zostało prawomocnym wyrokiem. Z kolei § 2 wskazanego przepisu przewiduje wyjątek od powyższej zasady i możliwość wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem, dotyczy on jednak wyłącznie sytuacji, gdy podstawę wznowienia stanowi przepis art. 401¹ K.p.c. Skarga o wznowienie postępowania może być wniesiona w wypadku, gdy zakończono je prawomocnym postanowieniem, tj. orzeczeniem, które nie rozstrzyga w procesie co do istoty, tylko wtedy, gdy skarżący opiera skargę na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą. W skardze o wznowienie postępowania W. S. wskazał, że zostało ono wydane z naruszeniem art. 2, art. 7, art. 9 i art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Nie oparł więc skargi na żadnej z podstaw przewidzianych w art. 401-403 K.p.c., w tym na podstawie wynikającej z art. 401¹ K.p.c. Skarga podlegała więc odrzuceniu jako niedopuszczalna (art. 410 K.p.c.).

2. W zażaleniu na powyższe postanowienie W. S. zarzucił naruszenie przepisów postępowania tj.: art. 399 § 1 K.p.c. w zw. z art. 399 § 2 K.p.c., art. 401 pkt 2 K.p.c., art. 401¹ K.p.c. oraz art. 410 § 1 K.p.c. poprzez ich błędną wykładnię polegającą na uznaniu, iż nie można żądać wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym postanowieniem odrzucającym wniosek

o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, z powodu nieważności spowodowanej pozbawieniem powoda możliwości działania w ramach tego postępowania wskutek naruszenia przepisów prawa. W konkluzji wniosł o uchylenie zaskarżonego postanowienia oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Artykuł 399 § 1 k.p.c., regulujący możliwość wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, daje wyraz ogólnej zasadzie, że skarga o wznowienie przysługuje tylko od prawomocnych orzeczeń co do istoty sprawy (zob. m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06, OSNC 2007/5/71; postanowienie Sądu Najwyższego z 9 kwietnia 2015 r., II CZ 3/15, niepubl.; postanowienie Sądu Najwyższego z 26 stycznia 2018 r., II CZ 99/17, niepubl.). Postanowienie, którym oddalono wniosek o zmianę postanowienia odrzucającego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i odrzucono ponowny wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, takim orzeczeniem nie jest.

Wyjątek w rozważanym zakresie statuuje art. 399 § 2 K.p.c., który stanowi, że na podstawie określonej w art. 401¹ K.p.c. postępowanie może być wznowione także w razie zakończenia go postanowieniem. Oznacza to, że skarga o wznowienie postępowania może być wniesiona w wypadku, gdy zakończono je prawomocnym postanowieniem, tj. orzeczeniem, które nie rozstrzyga w procesie co do istoty, tylko wtedy, gdy skarżący opiera skargę na twierdzeniu, że zaskarżone orzeczenie zostało wydane na podstawie aktu normatywnego, co do którego Trybunał Konstytucyjny orzekł o jego niezgodności z Konstytucją, ratyfikowaną umową międzynarodową lub ustawą.

Artykuł 399 § 2 K.p.c., stanowiąc o dopuszczalności wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem, ma na względzie jedynie postępowanie w sprawie w tym znaczeniu, że chodzi o sprawę jako pewną całość poddaną pod osąd, a nie związane z nią postępowania uboczne, wypadkowe, zakończone rozstrzygającym je postanowieniem. Nie ulega wątpliwości, że skarga o wznowienie postępowania nie może być wniesiona od prawomocnych postanowień kończących postępowanie pomocnicze lub wypadkowe (postanowienie

Sądu Najwyższego z 17 stycznia 2001 r., IV CZ 89/00, niepubl.; uchwała z 4 sierpnia 2006 r., III CZP 51/06, OSNC 2007/5/71).

4. W niniejszej sprawie skarżący złożył skargę od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z 14 września 2018 r. Postanowienie to nie jest postanowieniem kończącym postępowanie, zaś skarga nie została oparta na podstawie określonej w art. 401¹ K.p.c. Skoro tak, skarga ta w świetle art. 399 § 1 i 2 K.p.c. była niedopuszczalna, a jej odrzucenie było zasadne na podstawie art. 410 § 1 K.p.c. Do odmiennych konstatacji nie mogą prowadzić zarzuty zażalenia, wedle którego należałoby poszukiwać w skardze o wznowienie postępowania zarzutów dotyczących nieważności postępowania.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 K.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

5. O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu przez adwokata M. G. w postępowaniu zażaleniowym Sąd Najwyższy orzekł na podstawie § 4 ust. 1 i 3, § 8 pkt 7 i § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

aj